

LESZEK
LICHOTA

LAURA
BĄCZKIEWICZ

PIOTR
GŁOWACKI

TYMON
BITKOWSKI

JAROSŁAW
BOBEREK

TWÓJ BILET
podaruje
uśmiech dziecku

SOS WIOSKI
DZIECIĘCE

Mysz-masz na Święta

SCENARIUSZ LEKCJI

Dlaczego boimy się innych? O stereotypach i tolerancji.

KLASY I-III oraz IV-VI szkoły podstawowej

KinoSzkoła
FUNDACJA ROZWOJU
KOMPETENCJI MEDIALNYCH
I SPOŁECZNYCH

Opracowała: dr Ewa M. Walewska

— doktor nauk humanistycznych, kulturoznawczyni,
wykładowczyni akademicka, edukatorka dzieci

TEMAT:

Dlaczego boimy się innych? O stereotypach i tolerancji.

Grupa wiekowa:

klasy III oraz IV-VI szkoły podstawowej - nauczyciel dokonuje wyboru ćwiczeń,
dopasowując do wieku swoich uczniów.

Cele zajęć:

W trakcie zajęć uczeń:

- jest pobudzany do refleksji na temat kategorii: odmienności, inności, obcości;
- podejmuje refleksję na temat znaczenia pojęcia „stereotyp”;
- rozważa znaczenie metafory „zaszufladkować kogo”;
- analizuje sylwetki i motywacje filmowych bohaterów;
- integruje się z kolegami/żankami z klasy i podejmuje refleksję na temat podobieństw i różnic między nim a kolegami/żankami z klasy;
- rozwija wyobraźnię;
- jest aktywizowany fizycznie poprzez udział w zabawie ruchowej;
- doskonali umiejętności: uzasadniania i wyjaśniania;
- ćwiczy umiejętność działania w zespole;
- ćwiczy umiejętność wypowiedzi indywidualnej na forum grupy.

Czas trwania: realizacja wszystkich ćwiczeń potrwa 90 minut

Metody pracy:

- rozmowa;
- burza mózgów;
- praca grupowa;
- zabawa ruchowa;
- sonda;
- trening wyobraźni;
- wypowiedź indywidualna.

Materiały dydaktyczne:

1. Film *Mysz-masz na Święta*, reż. Henrik Martin Dahlsbakken, Norwegia 2025, 80 min.
2. Załącznik nr 1.
3. Załącznik nr 2.
4. Załącznik nr 3.
5. Załącznik nr 4.
6. Załącznik nr 5.

Potrzebne materiały:

- nożyczki do rozcinania zdjęć w ćwiczeniu nr 1;
- komputer i ekran lub tablica multimedialna do wyświetlania zdjęć;
- wydruki załączników.

PRZEBIEG ZAJĘĆ :

1. ZASZUFLADKOWANY ŚWIAT

(zabawa grupowa + rozmowa)

Nauczyciel/ka dzieli uczniów na 4-osobowe zespoły (dwie sąsiadujące ławki) i rozdaje zespołom wydruki załącznika nr 1. Zadaniem uczniów jest rozciąć lub porozdzierać grafikę z wieloma twarzami na pojedyncze osoby, a następnie posegregować te osoby, umieszczając je w odpowiednich szufladkach. Po wykonaniu ćwiczenia nauczyciel/ka prosi uczniów o odpowiedź na pytanie: Jak myślicie, co to znaczy „zaszufladkować kogoś”?

Dla nauczyciela: Zaszufładkować kogoś to znaczy oceniać go przez jakąś konkretną cechę, którą posiada i uważać, że ta cecha decyduje o tym, że jest podobny do wszystkich innych ludzi też mających tę cechę. Np. uważać, że wszystkie osoby z ciemną skórą są takie same. Albo osoby z żółtą skórą. Albo z rudymi włosami. Albo wszyscy Włosi są tacy sami i lubią jeść makaron. Albo że wszyscy Amerykanie mają nadwagę. Albo wszystkie małe dziewczynki lubią kolor różowy. Albo wszyscy chłopcy lubią grać w piłkę nożną.

(Czas: ok. 10 minut)

2. CZYM SĄ STEREOTYPY?

(rozmowa + sonda)

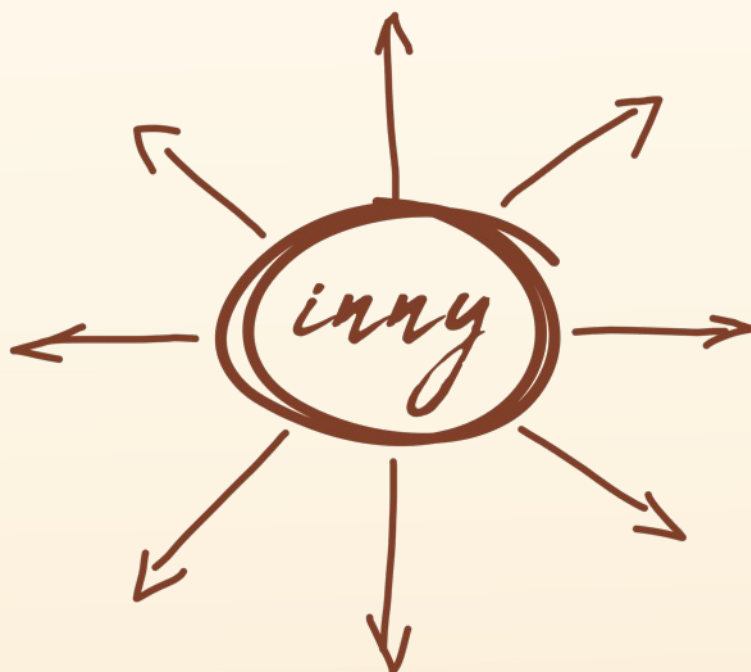
ETAP I:

Nauczyciel/ka wyjaśnia, że takie szufladki w naszych głowach nazywamy „stereotypami”. Stereotyp to obraz w naszej głowie na temat jakiejś grupy ludzi – na przykład o dziewczynkach, chłopcach, osobach z innego kraju albo o kimś, kto wygląda inaczej.

ETAP II:

Nauczyciel/ka zapowiada, że teraz sprawdzimy, czy stereotypy są prawdziwe czy nas oszukują. Najpierw prosi o powstanie wszystkich chłopców w klasie. Ich zadaniem jest odpowiedzieć na głos „TAK” lub „NIE” na następujące pytania:

- Czy WSZYSCY chłopcy, których znasz, uwielbiają grać w piłkę nożną?
- Czy wszyscy chłopcy, których znasz, ubierają ciuchy tylko w ciemnych kolorach?
- Czy wszyscy chłopcy, których znasz, są twardzi i nigdy nie płaczą?

- Czy wszyscy chłopcy, których znasz, lubią się wysoko wpinać, np. na drzewa?
- Czy wszyscy chłopcy, których znasz, są lepsi z matematyki od dziewczyn?
- Czy wszyscy chłopcy, których znasz, świetnie jeżdżą na rowerze?

Następnie o powstanie i odpowiadanie na pytania proszone są wszystkie dziewczynki:

- Czy WSZYSTKIE dziewczyny, które znasz, uwielbiają książeczki?
- Czy wszystkie dziewczyny, które znasz, najbardziej lubią ubierać ciuchy w jasnych, wesołych kolorach, takich jak różowy?
- Czy wszystkie dziewczyny, które znasz, często płaczą?
- Czy wszystkie dziewczyny, które znasz, boją się wysokości?
- Czy wszystkie dziewczyny, które znasz, pięknie rysują?
- Czy wszystkie dziewczyny, które znasz, wolno biegają?

Po zakończonej serii pytań nauczyciel/ka prosi uczniów o komentarz i ocenę czy stereotypy są zawsze prawdziwe.

Na koniec nauczyciel/ka podsumowuje: myślenie stereotypami jest błędem, ponieważ każdy człowiek jest inny i nie można oceniać ludzi przez pryzmat tylko jednej ich cechy — np. tego, że są dziewczynami lub chłopakami, mają jasny czy ciemny kolor skóry, są z jakiegoś konkretnego kraju albo wyznają jakąś konkretną religię. Często ten obraz nie jest prawdziwy, bo nie wszyscy ludzie z tej grupy są tacy sami.

(Czas: ok. 12 minut)

3. INNY, CZYLI JAKI...?

(burza mózgów)

Nauczyciel/ka wykorzystuje tablice suchościeralną lub tablicę multimedialną i na jej środku rysuje owal oraz wpisuje w nim hasło „INNY” (tak jak pokazano na grafice poniżej). Wokół owalu rysuje promieniście rozchodzące się strzałki, na końcu których będzie zapisywać propozycje uczniów.

Następnie prosi uczniów o zastanowienie się i wyjaśnienie: Co to znaczy, że ktoś jest inny niż my? Jak rozpoznać, że ktoś jest inny? To znaczy, że jaki jest? Jak wygląda? Jak się zachowuje?

Nauczyciel/ka zbiera i zapisuje jak najwięcej propozycji uczniów.

(Czas: ok. 5 minut)

4. DLACZEGO NIE LUBIMY/BOIMY SIĘ INNYCH?

(dyskusja)

Nauczyciel/ka inicjuje dyskusję, w której uczniowie odpowiadają na pytania:

- Czy zdarzyło ci się kiedyś nie chcieć z kimś rozmawiać, bo bardzo mocno różnił się od Ciebie? Opisz tę osobę. Dlaczego tak było?
- Czy był(e)aś kiedyś za granicą i widziały(a)ś ludzi bardzo mocno różniących się od Ciebie? Jacy byli?
- Czy ludzie nie lubią czy się boją tych, którzy bardzo się od nich różnią? Dlaczego tak może być?

(Czas: ok. 10 minut)

5. WSZYSCY INNI, WSZYSCY TACY SAMI

(zabawa ruchowa + rozmowa)

ETAP I:

Nauczyciel/ka wyznacza środek sali i ustanawia podział na dwie równe połowy. Na jednej połowie sali kładzie kartkę z napisem „TAK”, a na drugiej z napisem „NIE” (załącznik nr 2). Następnie prosi uczniów o powstanie ze swoich miejsc i zapowiada, że w tym ćwiczeniu uczniowie będą zmieniać swoje położenie, przechodząc z jednej połowy sali na drugą, w zależności od tego jak odpowiedzą na dane pytanie.

Jeśli na dane pytanie uczeń chce odpowiedzieć „TAK” — staje na połowie sali oznaczonej kartką z napisem „TAK”, a jeśli „NIE” — na stronie oznaczonej słowem „NIE”.

Nauczyciel/ka zaczyna odczytywać pytania:

- Czy masz niebieskie oczy?
- Czy umiesz zwinąć język w rurkę?
- Czy masz kręcone włosy?
- Czy łatwo się opalasz na brązowo?
- Czy masz wypukły pępek?
- Czy masz ciemne oczy?
- Czy nosisz okulary?
- Czy masz na skórze dużo znamion lub pieprzyków?
- Czy masz przyrośnięty płatek ucha?
- Czy masz jakieś blizny?
- Czy masz jasne włosy?

ETAP II:

Nauczyciel prosi uczniów o powrót na swoje miejsca, a następnie inicjuje rozmowę nad pytaniami:

- Czy ludzie bardziej są do siebie podobni, czy bardziej się od siebie różnią?
- Czy można powiedzieć, że każdy człowiek jest „inny”?
- W czym się od siebie różnimy?
- Czy nasz wygląd ma wpływ na to jakim jesteśmy przyjacielem/przyjaciółką?

(Czas: ok. 6-8 minut)

6. KTO TAK NAPRAWDĘ JEST INNY?

(trening wyobraźni + dyskusja)

ETAP I:

Nauczyciel/ka wyświetla na ekranie (przy pomocy rzutnika) lub tablicy multimedialnej grafikę z załącznika nr 3 i daje uczniom chwilę na przyjrzenie się grafice. Następnie prosi kilkoro uczniów o wskazanie osoby, którą uważają, że jest najbardziej inne od nich, wygląda najbardziej obco.

ETAP II:

Nauczyciel/ka zapowiada, że wybrał(a) jedną z tych osób — chłopca albinosa. Wyświetla przy tym jego zdjęcie w zbliżeniu (załącznik nr 4). Pyta przy tym uczniów czy wiedzą, co oznacza określenie albinos i w razie potrzeby wyjaśnia.

ALBINOS

Osoba, którą cechuje niedobór lub brak pigmentu, czyli naturalnego barwnika występującego w organizmie. Ta cecha jest uwarunkowana genetycznie. Albinosi charakteryzują się białym lub bladoróżowym odcieniem skóry, białymi włosami, bladoróżowymi tęczówkami i czerwonymi źrenicami.

Nauczyciel/ka wyjaśnia, że są miejsca na świecie, w których osoby z albinizmem są dyskryminowane, czyli bardzo źle traktowane i uznawane za gorsze. Jest tak np. w wielu krajach na kontynencie Afrykańskich, gdzie albinosi ze swoją białą skórą wyjątkowo mocno różnią się wyglądem od pozostałych rdzennych Afrykańczyków.

ETAP III:

Nauczyciel/ka pozostawia na ekranie zdjęcie chłopca-albinosa i odczytuje poniższą treść polecenia:

„Wyobraźcie sobie taką sytuację... Lecisz z rodzicami samolotem na wycieczkę do jednego z afrykańskich krajów. Macie zaplanowane zwiedzanie wioski lokalnego plemienia i safari, czyli wycieczkę autem terenowym z przewodnikiem, żeby obserwować dzikie zwierzęta w ich naturalnym środowisku. Podczas safari psuje Wam się auto. Na szczęście Wasz przewodnik prowadzi Was do pobliskiej wioski i tam się zatrzymujecie. Okazuje się, że wioska jest w całości zamieszkała przez albinosów. Wszyscy oni zostali odrzuceni w swoich plemionach ze względu na swój albinizm, więc założyli własną osadę.

A później dowiadujesz się, że wraz z rodzicami będziesz musiała(a) pomieszkać w tej wiosce kilka dni do czasu aż uda się naprawić Wasz samochód, żebyście mogli ruszyć dalej. Wódz wioski przydziela Wam chatę, gdzie będziecie mieszkać i spać. Przez kolejne 5 dni to będzie Wasz dom... Wszyscy w wiosce bardzo się Wami interesują i przyglądają się Wam. Wasz przewodnik tłumaczy, abyście mogli się porozumieć z mieszkańcami.

Dzieci z wioski przyglądają Ci się uważnie. Chcesz się z nimi poznać i pobawić, więc podchodzisz do nich i zagadujesz. Ale one oglądają Cię z bliska, rozmawiają o Tobie i zaczynają się śmiać z Twojego wyglądu. Tłumacz wyjaśnia Ci, że mówią, że masz dziwne włosy, dziwne oczy, jesteś dziwnie ubrany(a)”.

ETAP IV:

Nauczyciel otwiera dyskusję, pytając uczniów:

- Jak myślisz, co dokładnie myślą o Tobie dzieci z wioski?
- Jak się czujesz tym, że to Ty jesteś tym „innym”, „obcym”?
- Jak myślisz, czy łatwo Ci będzie z nimi zakumplować? I Dlaczego?
- Jak chciał(a)byś, żeby te dzieci się względem Ciebie zachowywały?

(Czas: ok. 20 minut)

7. SZUKAJMY TEGO, CO MAMY WSPÓLNE!

(rozmowa o filmie + praca grupowa)

ETAP I:

Uczniowie znów będą pracować w 4-osobowych zespołach (dwie sąsiadujące ławki). Każdy zespół otrzymuje wydruk załącznika nr 5. Uczniowie mają za zadanie znaleźć jak najwięcej podobieństw między rodziną ludzi oraz rodziną myszy przedstawionych w filmie Mysz-masz na Święta.

Na pracę w grupach uczniowie mają przydzielony czas: 10 minut. Po zakończeniu pracy grupowej uczniowie prezentują odkryte podobieństwa.

Dla nauczyciela:

Podobieństwa między rodziną ludzi i myszy:

- obu rodzinom bardzo zależało na miłym spędzeniu Świąt,
- obie rodziny składały się z rodziców i dwójki dzieci,
- w obu rodzinach to najmłodsze dziecko zaprzyjaźniło się z przedstawicielem drugiej rodziny,
- w obu rodzinach to najmłodsze dziecko prezentowało postawę najbardziej otwartą a „innych” (ten drugi gatunek),
- członkowie obu rodzin darzyli się miłością,
- członkowie obu rodzin bardzo dbali o tych, których kochali.
- obie rodziny były bardzo zgrane i potrafiły działać razem,
- członkowie obu rodzin miło spędzali rodzinnie czas.

ETAP II:

Pytanie do uczniów: Jak mylicie, co pomaga przestać się bać kogoś, kogo nie znamy?

(Czas: ok. 15 minut)

8. ZAKOŃCZENIE

(rozmowa)

Nauczyciel/ka prosi uczniów o podzielenie się swoimi przemyśleniami, które pojawiły się podczas zajęć. Proponowane pytania: Czy dowiedzieliście się dziś czegoś nowego? Czy coś Was zaskoczyło? Czy coś Was zasmuciło? Czy coś z tej wiedzy zastosujecie w swoim życiu?

(Czas: ok. 5 minut)

Załącznik nr 1

tak

nie

Załącznik nr 3

Załącznik nr 4

Załącznik nr 5

Znajdźcie jak najwięcej podobieństw między rodziną ludzi oraz rodziną myszy przedstawionych w filmie *Mysz-masz na święta*.

.....

.....

.....

.....

.....

..... (Dokończcie na odwrocie kartki ->)

ZOBACZ
ZWIASTUN

Mysz-masz na Święta

Opracowanie merytoryczne:
Fundacja Rozwoju Kompetencji Medialnych i Społecznych

Opracowanie graficzne:
BEST FILM Co.